

Upadłość konsumencka krok po kroku

Sporządził: **adwokat Paweł Marchewka**
ul. Jęczmienna 10/8, Wrocław
tel. 731 002 140

Stan prawny: na dzień 17 marca 2021r.

Broszura ma charakter informacyjny i ma na celu zapoznanie konsumentów z podstawowymi instytucjami dotyczącymi upadłości konsumenckiej. Właścicielem praw autorskich jest adw. Paweł Marchewka

Spis treści

- 1.** Upadłość konsumencka – czym jest i jakie są jej cele – strona 3-4
- 2.** Kto może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej i w jakim terminie – strona 4-5
- 3.** Konsekwencje ogłoszenia upadłości konsumenckiej – strona 5-7
- 4.** Syndyk – podstawowe zadania przy upadłości konsumenckiej – strona 7-8
- 5.** Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej – strona 8-14
- 6.** Podstawa prawna – strona 15
- 7.** Schemat postępowania do ogłoszenia upadłości – strona 15
- 8.** Schemat postępowania po ogłoszeniu upadłości – strona 16
- 9.** Praktyczne porady – strona 17-19

1. Upadłość konsumencka – czym jest i jakie są jej cele.

W pierwszej części niniejszej broszury (pkt.1-4) przedstawię podstawowe informacje o upadłości konsumenckiej. W kolejnych etapach (pkt.5) zajmę się praktyczną stroną postępowania, w zakresie sporządzenia wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Upadłość konsumencka, najprościej rzecz ujmując, jest swego rodzaju „deską ratunkową” rzuconą przez Państwo swoim obywatelom będącym w złej kondycji finansowej.

Upadłość konsumencka jest postępowaniem sądowym wszczynanym wyłącznie na pisemny wniosek dłużnika będącego osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej lub wierzyciela.

W momencie składania wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej dłużnik musi znajdować się w stanie niewypłacalności, a zatem musi mieć co najmniej jednego wierzyciela, któremu nie reguluje wymagalnych zobowiązań.

Stosownie do art. 10 Prawa upadłościowego (dalej zwane p.u.) upadłość ogłasza się w stosunku do dłużnika, który stał się niewypłacalny. Zgodnie z art. 11 ust. 1 p.u. dłużnik jest niewypłacalny, jeżeli utracił zdolność do wykonywania swoich wymagalnych zobowiązań pieniężnych. Na podstawie art. 491² ust. 2 p.u. „Postępowanie upadłościowe w sprawach objętych przepisami niniejszego tytułu prowadzi się także wtedy, gdy dłużnik ma tylko jednego wierzyciela.”.

Przykład: *Dłużnik posiada kredyt w banku, który był spłacany w ratach. W pewnym momencie dłużnikowi brakuje pieniędzy na jednoczesne zakupy bieżących produktów potrzebnych do życia i spłacanie zaciągniętego zobowiązania w banku. Przestaje płacić raty kredytu, które stają się wymagalne.*

Podstawową funkcją upadłości konsumenckiej jest oddłużenie dłużnika (art. 2 ust.2 p.u.). Zatem poprzez orzeczenie sądu dłużnik może zostać uwolniony od długów, które nie zostały spłacone w toku postępowania upadłościowego lub wyniku wykonania planu spłaty. Takie długi zostają umorzone.

Drugą funkcją upadłości konsumenckiej jest windykacja długów upadłego dłużnika (art. 2 ust.1 p.u.). W momencie ogłoszenia upadłości konsumenckiej dochodzi do scalenia wszystkich postępowań prowadzonych przez wierzycieli w jedno, prowadzone przez syndyka. Na tym etapie postępowania następuje sprzedaż (likwidacji) całego lub części majątku dłużnika, który

stał się masą upadłości. To z rzeczowej masy upadłości spłacana jest część długów (najczęściej masa upadłości wystarcza na spłatę tylko niewielkiej części zadłużenia lub w ogóle jej nie ma).

Jak wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 listopada 2018r. sygn. akt III CZP 59/18 „Zgodnie natomiast z art. 2 ust. 2 p.u., postępowanie uregulowane ustawą wobec osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej należy prowadzić tak, aby umożliwić umorzenie zobowiązań upadłego niewykonanych w postępowaniu upadłościowym (funkcja oddłużeniowa upadłości konsumenckiej), a jeśli jest to możliwe – zaspokoić roszczenia wierzycieli w jak najwyższym stopniu. Oznacza to, że w postępowaniu 8 upadłościowym konsumentów należy stosować zasadę optymalizacji, ale nie powinna ona być realizowana z uszczerbkiem dla oddłużeniowej funkcji upadłości konsumenckiej.”.

Przykład: *Dłużnik jest właścicielem samochodu osobowego marki X wartego 10.000 zł. Syndyk będzie dążył do sprzedaży tego pojazdu a z pieniędzy tak uzyskanych zostaną spłacone częściowo wszystkie wierzytelności.*

Natomiast brak majątku nie powinien być bezpośrednią przesłanką stanowiącą podstawę oddalenia wniosku o upadłość konsumencką.

2. Kto może złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej i w jakim terminie.

Dłużnik będący osobą fizyczną nieprowadzącą działalności gospodarczej (konsumentem) jest uprawniony do złożenia do sądu wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Co ważne, prowadzenie działalności gospodarczej niezarejestrowanej będzie również stanowiło negatywną przesłankę w zakresie legitymizacji zdolności do zainicjowania postępowania o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Osoby będące wspólnikami spółek osobowych (np. spółka jawna, partnerska, komandytowa), fundacji lub stowarzyszeń nie mogą skutecznie ubiegać się o ogłoszenie upadłości konsumenckiej (nie przysługuje im prawo do złożenia przedmiotowego wniosku).

Dłużnicy, którzy kiedyś prowadzili działalność gospodarczą lub byli wspólnikami spółek osobowych, fundacji lub stowarzyszeń, jednak w dniu składania wniosku do sądu nimi nie są, mogą złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Przykład: Dłużnik do roku 2013 prowadził działalność gospodarczą. W roku 2013 zamknął ową działalność i została ona wykreślona z Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej. W 2018 roku dłużnik składa wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej. Taki wniosek jest zgodny z prawem.

Małżonkowie, którzy oboje chcą złożyć wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej nie mogą zrobić tego wspólnie na jednym wniosku. Każde z nich musi złożyć oddzielny wniosek, a sąd jeśli uzna to za uzasadnione, to połączy do wspólnego rozpoznania oba postępowania i wyda jedno postanowienie kończące. Zasada ta obowiązuje w każdym przypadku, nawet kiedy małżonkowie mają wspólne długi i majątek.

Jeśli tylko jeden małżonek chce złożyć wniosek o upadłość konsumencką, to ma prawo to zrobić, nawet jeśli jest dłużnikiem solidarnym razem ze swoim małżonkiem i posiadają wspólny majątek.

Przykład: Małżonkowie Ola i Jan Nowak mają wspólne długi, 3 kredyty. Mają też wspólny samochód – wspólność majątkowa małżeńska. Oboje nie spłacają kredytów. Mąż chce złożyć wniosek o upadłość. Żona póki co, takie wniosku nie chce składać.

Nic nie stoi na przeszkodzie, żeby Pan Jan złożył wniosek o upadłość, mimo że żona nie chce tego robić. Ewentualne oddłużenie będzie dotyczyło tylko Pana Jana. Syndyk dokona podziału majątku przy udziale obojga małżonków. Wierzyciele nadal będą dochodzić zapłaty od Pani Oli.

Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej można złożyć w sądzie w każdym czasie, jeśli dłużnik jest niewypłacalny. Nie ma ustawowo przewidzianych ograniczeń czasowych.

Nowelizacja prawa upadłościowego, które weszła w życie w marcu 2020r. wprowadziła możliwość złożenia wniosku o upadłość przez wierzyciela.

3. Konsekwencje ogłoszenia upadłości konsumenckiej

Sam fakt złożenia do sądu wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej nic nie zmienia w zakresie długów dłużnika. Wszystkie postępowania toczą się dalej. Co więcej sąd nie zawiadamia wierzycieli oraz komorników o fakcie prowadzenia takiego postępowania. Wierzyciele nie mają na tym etapie żadnych obowiązków w związku z trwającym postępowaniem.

Dopiero ogłoszenie upadłości konsumenckiej przez sąd ma donośne znaczenie dla dłużnika oraz dla wierzycieli. Przede wszystkim ogłoszenie upadłości „wstrzymuje” postępowania sądowe i egzekucyjne prowadzone przeciwko konsumentowi. Postępowania te będą umarzone lub prowadzone przez syndyka.

Wraz z ogłoszeniem upadłości cały majątek konsumenta staje się „masą upadłości”, zarządzaną przez wyznaczonego przez sąd syndyka. Oznacza to, że dłużnik traci możliwość swobodnego rozporządzania swoim majątkiem. Syndyk podobnie jak komornik ma prawo zajmując wynagrodzenie, rachunki bankowe, ruchomości itd.

Przykład: *Dłużnik, któremu ogłoszono upadłość, chciał sprzedać swój samochód przed zakończeniem postępowania upadłościowego. Czynność prawna sprzedaży auta przez dłużnika będzie nieważna, albowiem utracił on zdolność do zarządzania swoim majątkiem. Co więcej takie działania dłużnika mogą stanowić podstawę do zainicjowania działania zmierzającego do umorzenia postępowania upadłościowego.*

Dłużnik ma obowiązek wskazać i wydać syndykowi cały majątek, dokumentację dotyczącą majątku i rozliczeń oraz korespondencję – w przeciwnym razie postępowanie upadłościowe zostanie umorzone. Warto nadmienić, że w skład masy upadłości wchodzi także, wynagrodzenie za pracę dłużnika z tytułu umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej.

W momencie ogłoszenia upadłości konsumenckiej wymagalne stają się wszystkie zobowiązania dłużnika, nawet te które dotychczas terminowo spłacał.

Przykład: *Dłużnik miał zakupiony na raty samochód. Kredyt na auto regulował terminowo, również po złożeniu wniosku o upadłość. Zatem, ów kredyt nie był wymagalny. Po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej kredyt na samochód stał się w całości wymagalny (natychmiastowo płatny w pełnej wysokości) a dłużnik nie może już go spłacać. Oddłużeniem i windykacją zajmie się teraz syndyk.*

Dłużnik po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej może być stroną tylko drobnych umów dotyczących życia codziennego, które będą finansowane z tych pieniędzy, które nie zostały zajęte przez syndyka. Co warte podkreślenia, to syndyk w pewien sposób wyznacza granice dalszego funkcjonowania dłużnika.

Przykład: *dłużnik po ogłoszeniu upadłości kupił sobie nowe spodnie za 100 zł. Ma do tego prawo, jeśli starczy mu pieniędzy może to zrobić.*

Dłużnik po ogłoszeniu upadłości chce kupić nowy telewizor na raty. Nie może tego zrobić. Nie może zaciągać nowych zobowiązań powodujących konieczność ratalnych spłat.

Wszystkie działania podejmowane przez dłużnika po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej mogą podlegać kontroli syndyka i w sytuacji przekroczenia przez dłużnika granic prawa może zostać podjęta decyzja o umorzeniu postępowania upadłościowego. Co w efekcie uniemożliwi konsumentowi skorzystania z możliwości oddłużenia w przeciągu następnych dziesięciu lat.

***Przykład:** Dłużnik po ogłoszeniu upadłości konsumenckiej (w toku trwającego postępowania upadłościowego) zaciągnął kolejne zobowiązanie kupując na raty jakiś przedmiot lub bez uzasadnienia zwolnił się z pracy. W takiej sytuacji Sąd ma prawo umorzyć postępowanie upadłościowe.*

4. Syndyk – podstawowe zadania przy upadłości konsumenckiej.

Syndyk zostaje wyznaczony przez Sąd w postanowieniu ogłaszającym upadłość konsumencką. Syndyk nie jest stroną postępowania upadłościowego. Pierwsza i najważniejsza informacja dla dłużnika jest taka, że syndyk przejmuje zarząd nad majątkiem dłużnika. Syndyk musi wiedzieć czym ma zarządzać, dlatego musi ustalić pełny skład masy upadłości (majątku dłużnika). Syndyk wykonując swoje zadania może żądać od organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego potrzebnych informacji w zakresie majątku dłużnika, jak również może złożyć wniosek o poszukiwanie majątku dłużnika przez komornika. Syndyk jest zobowiązany dokonać wszystkich czynności niezbędnych do skutecznego uzyskania przez dłużnika własności lub innych praw.

Jednym z jego pierwszych zadań jest sporządzenie spisu majątku masy upadłości (stworzenie inwentarza oraz szacunkowej wyceny jego wartości) oraz ustalenie listy wierzycieli i długów. Następnie przystępuje on do likwidacji masy upadłości, czyli sprzedaży majątku upadłego konsumenta – za wyjątkiem przedmiotów pierwszej potrzeby – wyłączonych spod egzekucji. Syndyk będzie więc sprzedawał wszystkie wartościowe przedmioty, który nie są niezbędne do prowadzenia gospodarstwa domowego.

W praktyce syndyk zarządza majątkiem dłużnika i decyduje o szczegółach prowadzonego postępowania. Sąd oczywiście jest tym najważniejszym organem, który wszystko zatwierdza i wprowadza do obrotu, ale to syndyk w wielu przypadkach realnie tworzy propozycje rozwiązań ostatecznie zastosowanych w danej upadłości przez sąd.

Moim osobistym zdaniem im lepsza jest współpraca dłużnika i syndyka (w obie strony ta współpraca musi być pozytywna i dobra), to wartościowsze są wyniki tak przeprowadzonego postępowania upadłościowego.

Istnieje prawna możliwość zmiany syndyka na wniosek jego samego lub dłużnika, jednakże w praktyce jest to dość rzadkie zjawisko.

5. Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej jest dostępny w formie formularza, w którym każda niezacieniowana rubryka musi zostać wypełniona lub zakreślona. Wniosek należy wypełniać wyraźnie, bez skreśleń i poprawek.

Jak informuje pouczenie na wniosku, w przypadku, gdy informacje nie mieszczą się w odpowiednich rubrykach, należy je umieścić na kolejnych ponumerowanych kartach formatu A4 ze wskazaniem uzupełnianej rubryki. Pod dodaną do formularza treścią należy złożyć podpis.

W części wniosku oznaczonej punktem 1 (1.1-1.6) należy wpisać dane sądu do którego kierowany jest wniosek.

Porada: Sędem właściwym do rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej jest Sąd Rejonowy, Wydział Gospodarczy do spraw upadłościowych wg miejsca zamieszkania dłużnika.

W dalszej części wniosku oznaczonej punktem 2 (2.1-2.51) wskazać należy dane dłużnika oraz jego ewentualnego pełnomocnika.

Pamiętać proszę, że jako adres dłużnika wskazujemy adres rzeczywistego zamieszkania, a nie adres zameldowania. Ten element ma duże znaczenie, albowiem jak pisałem wyżej Sędem właściwym do rozpoznania wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej jest Sąd Rejonowy, wg miejsca zamieszkania dłużnika.

Nowelizacja przepisów wprowadziła również możliwość wskazania we wniosku adres e-mail dłużnika, jednakże jest to uprawnienie a nie obowiązek.

Przykład: Dłużnik zameldowany jest w Jeleniej Górze. Od pewnego czasu na stałe mieszka we Wrocławiu i tutaj jest jego centrum życiowe. Adres jaki należy wpisać do wniosku, to adres we Wrocławiu. Tym samym sądem właściwym będzie Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Fabrycznej.

Następnie w rubryce 3.1. oznaczamy przez zakreślenie stosownego kwadratu, że dłużnik wnosi o ogłoszenie swojej upadłości.

Natomiast w rubryce 3.2. dłużnik decyduje, czy wyraża zgodę na udział w postępowaniu o zawarcie układu na zgromadzeniu wierzycieli. W zdecydowanej większości spraw, w której reprezentuje klientów nie wyrażam zgody na udział w postępowaniu o zawarcie układu na zgromadzeniu wierzycieli. Pamiętać trzeba, że w każdej sprawie trzeba dokonać oceny korzyści i zagrożeń płynących z danej decyzji.

Kolejna część, czyli oznaczony punktem 4 spis aktualny i zupełny majątku dłużnika wraz z jego szacunkową wyceną.

Składnikiem majątkowym jest między innymi wynagrodzenie z umowy o pracę lub umowy cywilnoprawnej, świadczenie emerytalne, świadczenie rentowe, ruchomości, nieruchomości.

Należy wpisać każdy składnik majątku. Następnie wpisać, czy ustanowiono na nim jakieś zabezpieczenie np. hipoteka na nieruchomości, datę owego zabezpieczenia, czyli w tym przypadku data ustanowienia hipoteki. Podać trzeba również wartość szacunkową oraz miejsce, gdzie dany składnik się znajduje. Ustawodawca przewidział w tej części wniosku również miejsce do wpisania środków pieniężnych w gotówce, jednakże z praktyki wiem, że to pole pozostaje najczęściej przekreślone.

Przykład:

4. Aktualny i zupełny wykaz majątku z szacunkową wyceną					
4.1. Składniki majątku					
Lp.	Opis składnika majątku	Informacja czy na danym składniku majątku ustanowiono zabezpieczenie	Data ustanowienia zabezpieczenia	Szacunkowa wycena składnika majątku	Miejsce, w którym znajduje się składnik majątku dłużnika
1.	Świadczenie emerytalne	nie		1.080 zł	Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział Wrocław
2.	Udział 1/2 w nieruchomości	tak	27.04.2005r.	140.000 zł	ul. Aleja Pracy, Wrocław

* Należy zakreślić kwadrat.

4

	opisanej księga wieczysta nr WR1k/000111111/1				
--	---	--	--	--	--

5.	Środki pieniężne w gotówce	Waluta	Kwota	Miejsce, w którym znajdują się środki pieniężne

W rubrykach 4.2 dłużnik musi wpisać kwotę jaką posiada na poszczególnym rachunku bankowym w Banku lub w SKOK-u. Ponadto, zalecam do wniosku dołączyć jako dowód wyciąg z rachunku bankowego, który uwierzytelnia wpisane dane. Większość osób, które składają wnioski o ogłoszenie upadłości konsumenckiej ma prowadzone przeciwko sobie postępowania egzekucyjne i z tego względu salda rachunków bankowych są zerowe lub bliskie zeru.

Kolejna rubryka 4.3 obejmuje informacje o wierzytelnościach, które przysługują dłużnikowi od innych podmiotów. Jeśli takich wierzytelności nie ma, to rubryki przekreślamy. Jeśli wierzytelność istnieje, to wypełniamy zgodnie ze wskazaniem formularza.

Przykład:

4.2.Należności (wierzytelności) dłużnika względem banków i spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych (środki pieniężne zgromadzone przez dłużnika na rachunkach)					
Lp.	Nazwa banku/kasy	Adres siedziby banku/kasy	Waluta wierzytelności	Wysokość wierzytelności	Termin* zapłaty
1.					
2.					
3.					
4.3.Należności (wierzytelności) dłużnika względem innych podmiotów					
Lp.	Imię i nazwisko/nazwa podmiotu	Adres miejsca zamieszkania/siedziba podmiotu	Waluta wierzytelności	Wysokość wierzytelności	Termin* zapłaty
1.	Roman Szewc	ul. Kozanowska 100	PLN	10.000	10.10.2020r.
2.					
3.					

Następna część wniosku opisana pod punktem 5 obejmuje listę wierzycieli dłużnika zgłaszającego wniosek. W tej tabeli muszą się znaleźć wszyscy wierzyciele wobec których dłużnik ma zadłużenie, nawet jeśli jest ono niewymagalne lub przedawnione. Pominięcie danego wierzyciela może mieć daleko idące skutki względem postępowania upadłościowego i

samego dłużnika. Najdalej idące będą czynności skutkujące umorzeniem postępowania upadłościowego oraz odpowiedzialnością karną za złożenie nieprawdziwych informacji. Dłużnik jest zobowiązany do podawania prawdziwych informacji we wniosku, zatem w jego interesie jest rzetelne wypełnienie omawianej tabeli.

Jeśli jakiś podmiot rości sobie względem dłużnika żądanie zapłaty danej kwoty, ale dłużnik ten dług kwestionuje i sprawa jest na takim etapie, że nie ma prawomocnego orzeczenia/nakazu zapłaty, to taka wierzytelność powinna zostać wpisana w rubryce nr 6 jako wierzytelność sporna.

Do wniosku wpisujemy aktualnych wierzycieli. Często wierzyciel pierwotny dokonał przelewu wierzytelności na rzecz wierzyciela wtórnego. Nierzadko takich transakcji jest więcej niż jedna, szczególnie gdy dług ma już „swoje lata”. Wpisujemy ten podmiot, który aktualnie jest wierzycielem i ma zdolność żądania od nas zapłaty.

Termin zapłaty należy rozumieć jako dzień, po którym nastąpiła wymagalność roszczenia ewentualnie dzień wyznaczony przez wierzyciela, w którym mamy dokonać zapłaty wymagalnej już wierzytelności.

Przykład:

5. Spis wierzycieli					
Lp.	Imię i nazwisko/nazwa wierzyciela	Adres wierzyciela	Wysokość wierzytelności	Termin zapłaty	
1.	Maximus sp. o.o.	ul. Kołędników 1, 50-055 Wrocław	10.778 zł	14 lipca 2018r.	
2.	Bank S.A.	ul. Stawowa 23, 53-120 Wrocław	100.000 zł	10 grudnia 2017r.	
3.	Radosna pożyczka sp. z o.o.	ul. Bohaterów Getta 2/4, 51-170 Wrocław	11.500 zł	10 lipca 2018r.]	
4.					
5.					
6. Spis wierzytelności spornych					
Lp.	Imię i nazwisko/nazwa wierzyciela	Adres wierzyciela	Wysokość wierzytelności	Termin zapłaty	Zaznaczenie zakresu, w jakim dłużnik kwestionuje istnienie wierzytelności
1.					

Rubryka nr 7 jest nowością pojawiającą się po nowelizacji w marcu 2020r. Dłużnik zostaje zobowiązany do wskazania informacji o wysokości osiąganych przychodów w okresie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku. Ponadto należy określić, czy dany przychód objęty jest egzekucją komorniczą lub innym rodzajem potrąceń.

Przykład:

7. Informacje o osiągniętych przychodach w okresie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku				
Lp.	Tytuł uzyskania przychodu (np. wynagrodzenie, emerytura, renta, świadczenie rodzinne,	Wartość przychodu	Informacja, czy wartość przychodu podano w kwocie netto (kwota otrzymana) czy w	Uwagi (np. informacje, czy otrzymywane przychody są objęte egzekucją komorniczą, obciążone potrąceniami z tytułu pożyczek itp.)
1.	Wynagrodzenie w związku z umową zlecenia	12.000 zł	netto	Objęte egzekucją komorniczą
2.	Wynagrodzenie w związku z umową o pracę	19.000 zł	netto	Objęte egzekucją komorniczą
3.				

W kolejnej rubryce oznaczonej nr 8, również nowej, dłużnik określa koszty swojego utrzymania (wydatki) wskazując rodzaj kosztów oraz ich wysokość. Wydatki grupuje wymieniając najważniejsze kategorie, tak jak na wskazanym poniżej przykładzie.

Przykład:

8. Informacje o kosztach poniesionych na utrzymanie dłużnika i osób pozostających na jego utrzymaniu w ostatnich sześciu miesiącach przed dniem złożenia wniosku			
Lp.	Rodzaj kosztów (np. czynsz, żywność, leki, konieczne świadczenia medyczne)	Wartość kosztów	Uwagi
1.	Czynsz za mieszkanie	500 zł	
2.	Inne opłaty związane z mieszkaniem (rachunki)	300 zł	
3.	Żywność	900 zł	
4.	chemia domowa, odzież	300 zł	
5.	Dojazdy do pracy	150 zł	

Dalszy ciąg nowości mamy w dwóch kolejnych rubrykach. Najpierw rubryka nr 9 i informacje o czynnościach prawnych dokonanych przez dłużnika w ostatnich dwunastu miesiącach przed dniem złożenia wniosku, których przedmiotem były nieruchomości, akcje lub udziały w spółkach.

W skrócie chodzi o transakcje dokonywane przez dłużnika (przeniesienie własności w dowolnej formie), których przedmiotem były nieruchomości lub akcje/udziały w spółkach.

Przykład:

9. Informacje o czynnościach prawnych dokonanych przez dłużnika w ostatnich dwunastu miesiącach przed dniem złożenia wniosku, których przedmiotem były nieruchomości, akcje lub udziały w spółkach			
Lp.	Przedmiot czynności prawnej	Rodzaj czynności prawnej	Uwagi
1.	Nieruchomość gruntowa nr KW 37282	Umowa sprzedaży	Dłużnik sprzedał nieruchomość za kwotę 100.000 zł, która została przekazana na spłatę zadłużenia z tytułu pożyczki.
2.			
3.			

Następna rubryka, nr 10, dotyczy informacje o czynnościach prawnych dokonanych przez dłużnika w ostatnich dwunastu miesiącach przed dniem złożenia wniosku, których przedmiotem były ruchomości, wierzytelności lub inne prawa, których wartość przekracza 10.000 zł. Zatem, zasad podobna jak w przypadku wcześniejszej rubryki.

Przykład:

10. Informacje o czynnościach prawnych dokonanych przez dłużnika w ostatnich dwunastu miesiącach przed dniem złożenia wniosku, których przedmiotem były ruchomości, wierzytelności lub inne prawa, których wartość przekracza 10 000 zł			
Lp.	Przedmiot czynności prawnej	Rodzaj czynności	Uwagi
1.	Samochód marki X	Umowa sprzedaży	Dłużnik sprzedał samochód marki X za kwotę 12.000 zł, która została przekazana na spłatę zadłużenia z tytułu pożyczki.
2.			
3.			

Pod rubryką nr 11 wniosku znajduje się jeden z najważniejszych elementów całego naszego działania, czyli uzasadnienie wniosku o ogłoszenie upadłości konsumenckiej.

W tym miejscu należy przedstawić opis swojej sytuacji finansowej, materialnej i nierzadko osobistej, z uwzględnieniem okresu zaciągania poszczególnych zobowiązań i powstania zadłużenia i historii do dnia sporządzania wniosku. Znaczenie mają wszystkie te zdarzenia, które miały wpływ na zaciąganie zobowiązań jak również takie okoliczności, które wpłynęły na niemożność ich spłacania.

Należy pamiętać o podstawowej zasadzie postępowań sądowych. Osoba która przedstawia jakąś tezę, twierdzenie, musi je udowodnić przedstawiając do wniosku dowody. Dowodami mogą być między innymi dokumenty, zeznania świadków.

Przykład: Dłużnik wskazuje, że jest uzależniony od alkoholu i z powodu tej choroby powstały problemy z płynnością finansową. Dłużnik chcąc udowodnić fakt choroby musi przedstawić dokumenty medyczne, które zaświadczą w tym zakresie.

Dłużnik twierdzi, że nie spłaca zadłużenia, albowiem nieoczekiwanie stracił pracę i nie może podjąć nowej. Zatem, dłużnik musi przedstawić dokument rozwiązujący umowę z pracodawcą oraz dokumenty potwierdzające, że poszukuje pracy.

Tak jak zostało to już wspomniane wcześniej, do wniosku należy dołączyć dokumenty stanowiące dowody w sprawie. Wszystkie dowody muszą zostać spisane w rubryce 12, ze wskazaniem okoliczności, które mają zostać danym dowodem udowodnione.

Ponadto, do wniosku należy dołączyć listę załączników, którą tworzy rubryka nr 13.

Każdy wniosek musi zostać podpisany osobiście przez dłużnika.

Na wstępie praktycznej części tejże broszury wspomniałem, że gdy informacje nie mieszczą się w odpowiednich rubrykach, należy je umieścić na kolejnych ponumerowanych kartach formatu A4 ze wskazaniem uzupełnianej rubryki. Pod dodaną do formularza treścią należy złożyć podpis.

Przykład: Dłużnik napisał sobie projekt uzasadnienia, który ma 5 stron A4. W formularzu mieści się jedna niepełna strona. Formularza nie rozciągamy pisząc kolejne strony. To co się zmieściło w formularzu tam zostaje. Cała reszta wpisana musi być na zwykłej białej kartce lub nowym pliku edytora tekstu. Każdy dodany tak dokument musi zostać podpisany.

Podobnie będzie z listą dowodów, załączników i wierzytelności.

Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej podlega opłacie sądowej w kwocie 30 zł, płatnej na rachunek bankowy sądu właściwego do rozpoznania sprawy. Potwierdzenie uiszczenia opłaty trzeba dołączyć do wniosku.

Wniosek wraz z załącznikami należy złożyć w sądzie osobiście lub wysłać pocztą.

Sąd może ogłosić upadłość konsumencką, ale może oddalić wniosek. Na postanowienie oddalające wniosek dłużnika o ogłoszenie upadłości konsumenckiej przysługuje odwołanie w postaci zażalenia wnoszonego do Sądu Okręgowego za pośrednictwem sądu, który wydał postanowienie, w terminie 7 dni od ogłoszenia postanowienia.

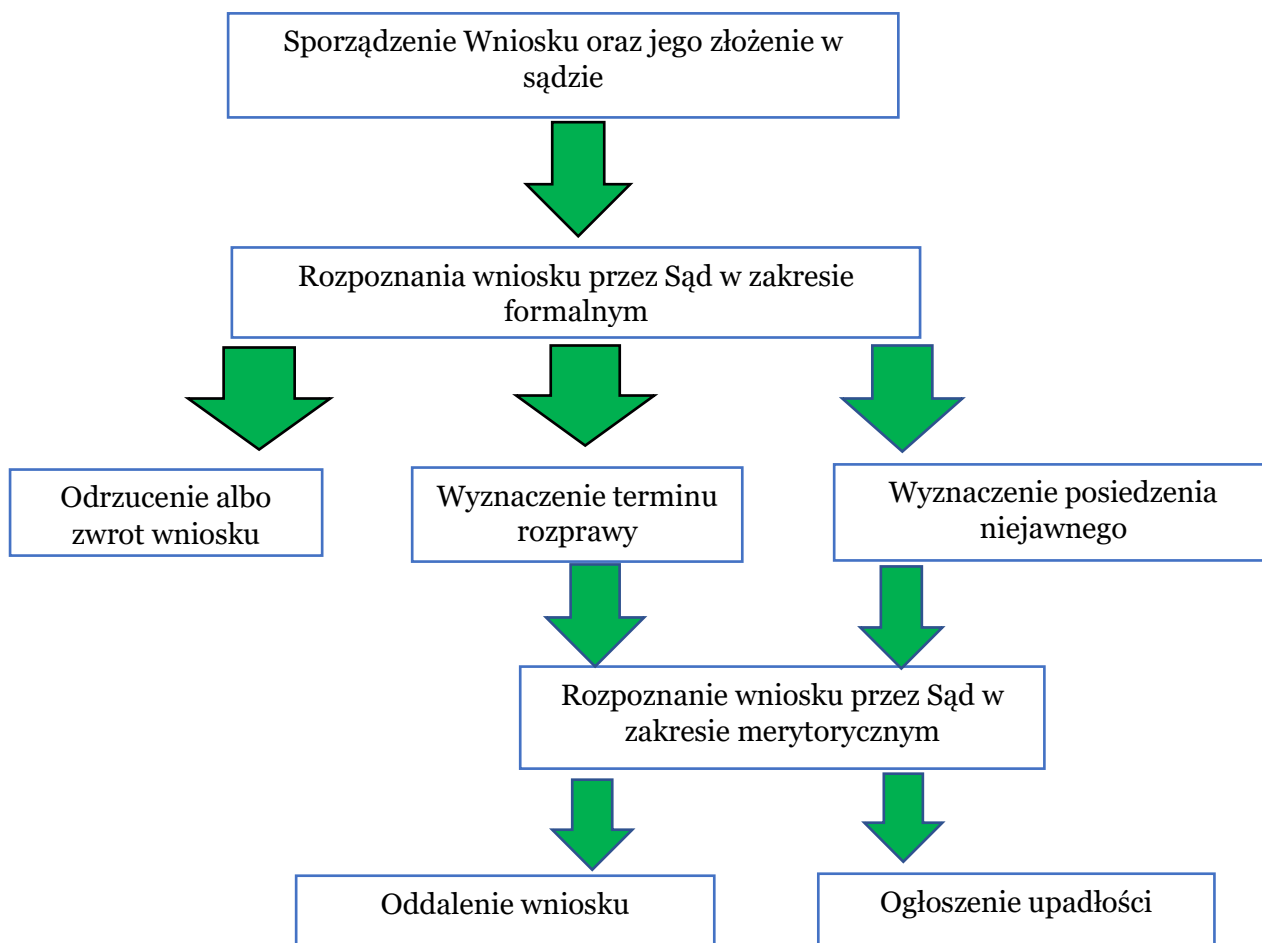
6. Podstawa prawna

Postępowanie w przedmiocie upadłości konsumenckiej swoją podstawę prawną ma w Ustawie z dnia 28 lutego 2003r Prawo upadłościowe. Kluczowe są artykuły od numeru 491¹ do 491³⁸. Ważną rolę w ustaleniu podstawowych kwestii jak na przykład niewypłacalność odgrywają art. 10, 11, 19, 20, 21 rzeczonyj ustawy.

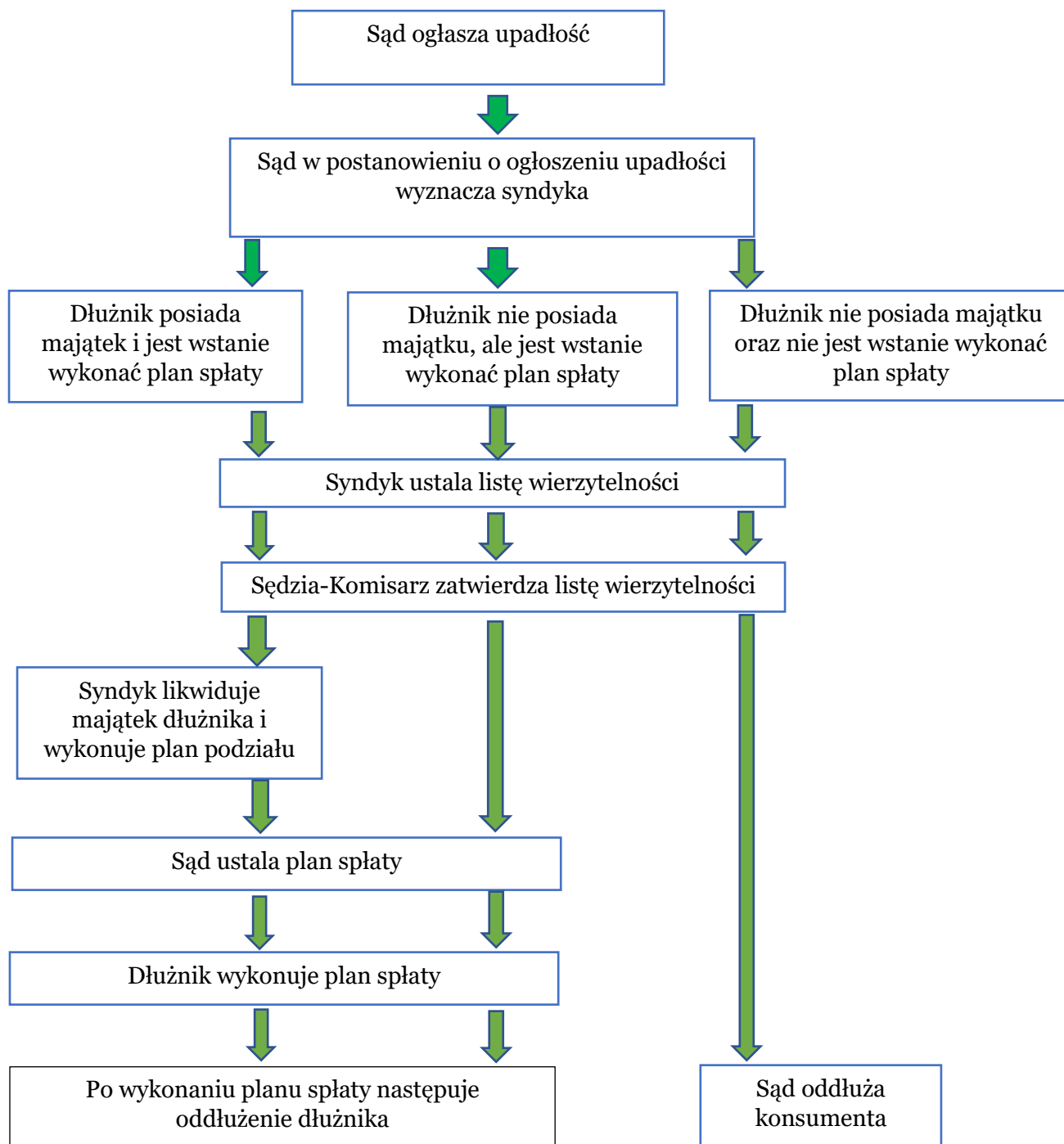
Istotne informacje w zakresie przedmiotów wyłączonych spod egzekucji znajdują się w art. 829, 831, 832, 833 Kodeksu Postępowania Cywilnego.

adwokat Paweł Marchewka ul. Jęczmienna 10/8, Wrocław, tel. 731 002 140

7. Schemat postępowania do ogłoszenia upadłości

8. Schemat postępowania po ogłoszeniu upadłości

9. Praktyczne porady

1. Wniosek o ogłoszenie upadłości konsumenckiej należy złożyć do sądu zawsze w dwóch egzemplarzach. Dotyczy, to również załączników.
2. Jeśli do wniosku dołączamy „przedłużki” formularza, to należy na każdej stronie takiego dokumentu złożyć co najmniej parafę.
3. Przepisy prawa wymagają, aby osoba składająca wniosek o upadłość konsumencką w tym momencie nie była przedsiębiorcą. Nie może ona prowadzić działalności gospodarczej, jak również być współnikiem w spółkach osobowych i kapitałowych. W przypadku bycia przedsiębiorcą wniosek o upadłość konsumencką zostanie odrzucony. W sytuacji, gdy konsument jest byłym przedsiębiorcą, to może on złożyć wniosek o upadłość konsumencką. Co więcej, fakt posiadania zadłużenia w związku z ową działalnością nie jest przeszkodą w zakresie uzyskania upadłości. Zadłużenie publicznoprawne, czyli w Urzędzie Skarbowych lub w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych również może być umorzone w toku upadłości konsumenckiej. Posiadanie zadłużenia związanego z zakończoną już działalnością może mieć wpływ na przebieg postępowania po ogłoszeniu upadłości, albowiem sąd wtedy będzie badał winę i rażące niedbalstwo po stronie dłużnika.
4. Przepisy prawa nie wymagają, aby osoba ubiegająca się o upadłość konsumencką musiała posiadać majątek. Zatem, nie ma prawnej przeszkody w zgłoszeniu wniosku o upadłość konsumencką w przypadku braku majątku. Brak majątku może pośrednio wpłynąć na decyzję sądu, który będzie oceniał sprawę, albowiem z takiej okoliczności mogą wynikać dalej idące skutki.
5. Wraz z ogłoszeniem upadłości cały majątek konsumenta staje się „masą upadłości”, zarządzaną przez wyznaczonego przez sąd syndyka. Oznacza to, że dłużnik traci możliwość swobodnego rozporządzania swoim majątkiem. Syndyk podobnie jak komornik ma prawo zająć też wynagrodzenie, rachunki bankowe, ruchomości itd. Zatem, mieszkanie, dom lub inna nieruchomość, której właścicielem jest dłużnik wejdzie do „masy upadłości”, a syndyk będzie dążył do jej sprzedaży. Obecnie, nie ma możliwości, aby taka nieruchomość została wyłączona z „masy upadłości” tylko dlatego, że np. dłużnik ma małe dziecko, albo nie ma gdzie mieszkać.
6. Odpowiedzi na pytania związane z tym jakie długi mogą być umorzone musimy szukać w Ustawie Prawo upadłościowe, a konkretnie w art. 491²¹ tejże ustawy. Cytując ustawę należy wskazać, że „Nie podlegają umorzeniu zobowiązania o charakterze alimentacyjnym, zobowiązania wynikające z rent z tytułu odszkodowania za wywołanie choroby, niezdolności do pracy, kalectwa lub śmierci, zobowiązania do zapłaty orzeczonych przez sąd kar grzywny, a także do wykonania

obowiązku naprawienia szkody oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, zobowiązania do zapłaty nawiazki lub świadczenia pieniężnego orzeczonych przez sąd jako środek karny lub środek związany z poddaniem sprawcy próbie, jak również zobowiązania do naprawienia szkody wynikającej z przestępstwa lub wykroczenia stwierdzonego prawomocnym orzeczeniem oraz zobowiązania, których upadły umyślnie nie ujawnił, jeżeli wierzyciel nie brał udziału w postępowaniu.”.

7. Zasada panująca w postępowaniu upadłościowym (również dotyczącym osób fizycznych nieprowadzących działalności gospodarczej) jest prosta, do czasu ogłoszenia upadłości postępowania egzekucyjne prowadzą komornicy, a od dnia ogłoszenia upadłości przez sąd obowiązki przejmuje syndyk. Dotyczy to również postępowania w zakresie alimentów. Stąd ewentualne zaświadczenie o bezskuteczności wystawia na tym etapie sprawy syndyk.
8. Wszelkie choroby związane ze stanem umysłu (w tym uzależnienia) mogą stanowić podstawę problemów finansowych i należy tę kwestię w sposób prawidłowy opisać we wniosku. Ważne, aby zawsze przedłożyć stosowne dokumenty medyczne potwierdzające dane okoliczności.
9. Często sprzedaż udziału w nieruchomości jest bardzo trudno lub nawet niemożliwa. W takiej sytuacji Sąd ma możliwość wyłączyć taki składnik majątkowy z masy upadłości. Niestety nie ma w tej kwestii żadnej proceduralnej reguły, co do czasu trwania prób sprzedaży lub jej ilości. Zatem, w jednej sprawie sąd może wyłączyć z masy upadłości udział w nieruchomości, którego nie udało się sprzedać w pięciu próbach, a w innej sprawie sąd nie wyłącza takiego składnika majątkowego mimo, że już było dziesięć nieudanych prób sprzedaży. Każda sprawa badana jest indywidualnie i nigdy nie ma pewności, co do przebiegu procedury sprzedażowej oraz ewentualnego wyłączenia z masy upadłości.
10. Warto zaznaczyć, że nie każdy otrzyma całkowite lub znaczne umorzenie swoich zobowiązań. Sąd ma możliwość umorzyć dowolną część długów, w zależności od stanu faktycznego danej sprawy. W skrajnych przypadkach istnieje możliwość nieumarzania zadłużenia.
11. W momencie ogłoszenia przez sąd upadłości konsumenckiej wszystkie postępowania egzekucyjne powinny ulec umorzeniu. Również takie, które skierowane są przeciwko składnikowi majątkowemu w postaci nieruchomości. Sąd wyznacza syndyka, który przejmie prowadzenie spraw majątkowych dłużnika/upadłego, w tym będzie zbiorczo prowadził sprawy wierzycieli w stosunku do tegoż dłużnika/upadłego.

Po zatwierdzeniu listy wierzytelności, sporządzeniu planu podziału masy upadłościowej i jego zrealizowaniu nadchodzi czas na podjęcie decyzji przez sąd co pozostałymi długami. Inicjatywa de facto powinna pochodzić od upadłego, który poprzez swój wniosek skierowany do sądu wnosi o sporządzenie planu spłaty części pozostałego zadłużenia z jednoczesnym ustaleniem, że po wykonaniu przez niego spłaty wierzycieli zgodnie z planem spłaty pozostała część jego zobowiązań powstałych przed ogłoszeniem upadłości, w tym uznane na liście wierzytelności, zostaną umorzone.

Wielkość rat planu spłaty wierzycieli powinna uwzględniać kilka ważnym elementów. Ustalając plan spłaty wierzycieli, sąd bierze pod uwagę możliwości zarobkowe upadłego, konieczność utrzymania upadłego i osób pozostających na jego utrzymaniu, w tym ich potrzeby mieszkaniowe, wysokość niezaspokojonych wierzytelności i realność ich zaspokojenia w przyszłości.

Ważne, aby wysokość raty była realna do uregulowania. W innym przypadku upadły może nie podjąć realizacji tego planu, a to grozi umorzeniem postępowania upadłości konsumenckiej.

Okres trwania planu spłaty wierzycieli przy sprawach prowadzonych na podstawie przepisów sprzed nowelizacji, która weszła w życie w dniu 24 marca 2020r., wynosi maksymalnie 3 lata. Nowe, aktualnie, obowiązujące przepisy wydłużyły okres planu spłaty wierzycieli do lat 7.